

NAŠ PLANET – NAŠE PRAVICE

NAMEN AKTIVNOSTI:

Udeleženci _ci identificirajo in analizirajo povezavo med okoljem in človekovimi pravicami. Prepoznajo, katere človekove pravice so ogrožene v povezavi z okoljskimi spremembami.

Približno trajanje:

45 minut

(Aktivnosti lahko prilagodite glede na vaš razpoložljiv čas.)

Potek aktivnosti:

Uvodna aktivnost – 5 minut

Osrednja aktivnost – Naš planet – naše pravice – 30 minut

Zaključek – 10 minut

AKTIVNOST JE PRIMERNA ZA

- osnovnošolce (3. triada),
- srednješolce.

POTREBNO GRADIVO:

- Papir in flomastri.
- Kopije deklaracije o človekovih pravicah: (<https://sola.amnesty.si/media/uploads/files/SD%C4%8CP%202018.pdf>)
- Kopije opisanih primerov, v nadaljevanju.

Uvodna aktivnost – 5 minut

Učence/dijake povprašajte, če so kdaj razmišljali, kako podnebne spremembe vplivajo na človekove pravice. Bi znali naštetati podnebne spremembe, ki se dogajajo zadnja leta? Bi jih znali povezati s človekovimi pravicami? Bi znali povedati kakšen primer? Odgovore zapiše na tablo.

Osrednja aktivnost – 30 minut

Naš planet – naše pravice

Razložite, da bodo udeleženci spoznali resnične primere oseb, ki se jim je spremenilo življenje zaradi podnebnih sprememb.

Sodelujoči naj se razdelijo v pare ali manjše skupine, razdelite jim kopijo človekovih pravic in kopije opisov primerov, ki jih prej razrežete (so na koncu delavnice).

Udeleženci naj preberejo zgodbe in pravice ter poskušajo poiskati pare.

Vsaka skupina naj predstavi primer ali dva in pove rešitev. Vprašajte, če so kdaj razmišljali na način, da so človekove pravice zelo s podnebnimi spremembami? Kaj jih je presenetilo v tej aktivnosti? Bi odreagirali podobni kot ti mladi in bi naredili kaj drugače? Poznajo kakšen primer v domači okolici, kjer so zaradi okoljskih sprememb kršene človekove pravice?

Primeri oseb na karticah so resnični in so povzeti po childrensvclimatecrisis.org in sola.amnesty.si/maraton-pisanja-apelov.

Primer Clovisa si lahko ogledate tudi na video: <https://sola.amnesty.si/media/uploads/files/SD%C4%8CP%202018.pdf>

Rešitve primerov:

Greta Thunberg – Pravica do protesta,

Catarina – Pravica do življenja

Clovis Razafimalala – Pravica, da si zagovornik človekovih pravic

Ranton Anjain – Pravica do zdravja

Ridhima Pandey – Pravica do kulture

Ayakha Melithafa – Pravici do vode in sanitarij

Carlos – Pravica do bivališča

Iris Duquesne – Pravica do zdravja

Zaključek aktivnosti – 10 minut

Za zaključno aktivnost udeleženke_ce prosite, naj razmislijo o vprašanih ter svoje odgovore napišejo v zvezke ali na samolepilne lističe:

Zakaj moramo biti zaskrbljeni ob tem, kar se dogaja v povezavi s spremembami v okolju in ima vpliv na človekove pravice?

Kaj lahko storimo, da bi bilo tega manj?

Kakšno je glavno sporočilo, ki so ga prejeli v delavnici?

Listke lahko prilepite na steno in udeleženci_ke preberejo odgovore ostalih.

Delavnica je nastala v sklopu projekta »Za odprto, pravično in trajnostno Evropo v svetu – Projekt predsedovanja EU 2020–2022« sofinancirajo EU, Ministrstvo za javno upravo in Ministrstvo za zunanje zadeve, izvaja pa Platforma SLOGA. Stališča in mnenja v nobenem primeru ne odražajo stališča ali mnenj financerjev.

Pravica do zdravja

Pravico imamo do telesnega in duševnega zdravja.

Podnebne spremembe na to pravico zelo vplivajo; npr. zaradi močnejših vročinskih valov številni ljudje umrejo, prav tako vplivajo slabo na proizvodnjo hrane.

Pravica do bivališča

Pravico imamo, da živimo v ustreznem bivališču.

Ekstremni vremenski dogodki, kot so poplave in požari, že uničujejo domove ljudi, ki se morajo zato preseliti drugam. Domove ogrožata tudi dvigovanje morske gladine in spremenjeno okolje zaradi suš, poplav in erozije.

Pravica do zdravja

Pravico imamo do telesnega in duševnega zdravja.

Podnebne spremembe na to pravico zelo vplivajo; npr. zaradi močnejših vročinskih valov številni ljudje umrejo, prav tako vplivajo slabo na proizvodnjo hrane.

Pravica, da si zagovornik človekovih pravic

Vsakdo ima pravico, da sam ali skupaj z drugimi promovira človekove pravice in si prizadeva za zaščito in uresničevanje človekovih pravic in temeljnih svobod na nacionalni in mednarodni ravni.

Pravici do vode in sanitarij

Pravico imamo do pitne vode za osebno in gospodinjstvo rabo ter do urejenih sanitarij.

Podnebne spremembe pa na različne načine – taljenje snega in ledu, zmanjšanje količine padavin, višje temperature in dvig morske gladine – vplivajo na infrastrukturo dobave vode in sanitarij, onesnažujejo vodo in tako prispevajo k širjenju bolezni.

Pravica do kulture

V tistih državah, v katerih živijo etnične, verske ali jezikovne manjšine ali osebe staroselskega porekla, otroku, ki pripada taki skupini, ne sme biti vzeta pravica, da skupaj z drugimi člani svoje skupine uživa svojo lastno kulturo, izpoveduje in izraža svojo lastno vero in da uporablja svoj lastni jezik.

Pravica do življenja

Pravico imamo, da živimo svobodno in varno.

To ogrožajo podnebne spremembe, ki med drugim povzročajo neurja, poplave in velike požare.

Pravica do protesta

Ljudje imamo svobodo izražanja. Pravico imamo povedati, kaj mislimo, deliti informacije in zahtevati boljši svet.

Pravico se imamo tudi strinjati ali ne strinjati s tistimi na oblasti ter ta stališča izraziti na mimem protestu.

Iris Duquesne

je bila stara tri mesece, ko je leta 2003 Francijo zajel smrtonosni vročinski val.

To je bilo najbolj vroče poletje v Evropi po letu 1540 in eden najhujših vremenskih dogodkov v zgodovini celine, zaradi katerega je umrlo 70.000 ljudi, približno 15.000 samo v Franciji. Ker so med vročinskim valom najbolj ranljivi starejši in dojenčki, so se njeni starši bali, da jo izgubijo.

Iris vsak dan razmišlja o podnebnih spremembah in tem, kaj bo prinesla prihodnost.

Carlos

se je z družino preselil v Koror na Palau. Njegovi najlepši zgodnji spomini so na preživete dneve na plaži z družino in prijatelji.

Za podnebno krizo je prvič izvedel v osnovni šoli in začel je razumeti, da so spremembe del večjega svetovnega pojava.

Novembra 2013 je super tajfun Haiyan opustošil otok Kayangel na severu Palaua in Carlos se spominja, da so neverjetno močni vetrovi popolnoma uničili celoten otok in prisilili vse iz Kayangela, da so se preselili.

Ranton Anjain

je večino svojega življenja živel v kraju Ebeye na Maršalovih otokih, kjer je vsak dan plaval in lovil ribe.

Vedno večja vročina pogosto povzroča izbruhe bolezni denge, ki jo širijo komarji in je zelo nevarna.

Rantona skrbi, kaj bodo podnebne spremembe pomenile za njegovo prihodnost, in o svojih pomislekih razpravlja s prijatelji. Ve, da podnebne spremembe ogrožajo tako njegov način življenja kot njegov dom.

Clovis Razafimalala

je okoljski aktivist, ki se trudi zaščititi rubinasto zelena drevesa palisandra, ki jim v deževnem gozdu na Madagaskarju grozi izumrtje.

Črni trg s palisandrom cveti, tihotapci pa so vedno bolj vplivni. Clovis za svoj boj plačuje visoko ceno. Leta 2009 so mu požgali hišo, večkrat so ga skušali podkupiti.

Ob tem pa ga nadlegujejo še oblasti in ga preganjajo na podlagi izmišljenih obtožb.

Ayakha Melithafa

živi ob reki Eerste na obrobju Cape Towna v Južni Afriki.

Njena mama dela kot kmetica na Zahodnem rtu, kjer suša ogroža pridelke in posledično prihodke. Če vode ni, namreč ne morejo zalivati sadik ali krmiti živine.

Med letoma 2017 in 2018 je Ayakha skupaj z drugimi prebivalci Cape Towna doživela obdobje hudega pomanjkanja vode. Zato je postala predana podnebna aktivistka in svoje znanje podnebnega aktivizma deli z ljudmi v svoji skupnosti.

Ridhima Pandey

se je z družino preselila v mesto Haridwar, znano kot »sveto območje« Indije.

V zadnjem času je v poletnih in zimskih mesecih veliko bolj vroče. Višje temperature so ogrozile reko Ganges, ki ima zaradi suš nižjo gladino vode, kar ogroža izvajanje verskih obredov, ki so osredotočeni okoli vode. Ko redkokdaj dežuje, pa dežuje zelo močno.

Zaradi dežja Ganges doseže nevarno visoko gladino, grozijo poplave, vse močnejše nevihte pa obremenijo lokalno infrastrukturo.

Catarina

ki živi v Salvadorju na severovzhodu brazilske države Bahia, veliko časa preživlja na brazilskih plažah in v oceanu.

Zaradi pomanjkanja dežja je doživela precej bolj suho podnebje kot sicer, kar je pospešilo gozdne požare in povzročilo pomanjkanje vode. Do pomanjkanja vode prihaja brez opozorila lokalne vlade in lahko traja dan ali dva.

Catarina je zaskrbljena zaradi ekstremnih temperatur in spreminjanja vremenskih vzorcev. Vse svetovne voditelje poziva, naj spoštujejo meje planeta Zemlja.

Greta Thunberg

si je pri osmih letih ogledala dokumentarni film o podnebnih spremembah, ki je prestrašil tako njo kot njene sošolce.

Od takrat podnebne krize ni mogla več ignorirati – nehala je jesti in govoriti ter postala depresivna. A zatem se je usmerila v aktivizem in začela spreminjati navade, da bi zmanjšala svoj ogljični odtis. Avgusta 2018 je v šolskem času začela protestirati pred švedskim parlamentom z napisom »Šolski protest za podnebje«.

Svoj boj nadaljuje in navdušuje stotine tisoč otrok po vsem svetu, da ji sledijo.

